

Zaaknummer : 00611535
Ons Kenmerk : ODH123471
Datum : 15 november 2021

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 22 maart 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8 eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Leharstraat 58 en 60 te Den Haag en is aangevraagd namens Woningstichting Haag Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis, alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 15 april 2022 tot en met 31 november 2022.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Woningstichting Haag Wonen;
- II. de voorschriften 1 tot en met 11 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 28 oktober 2021 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf 15 april 2022 tot en met 31 mei 2023.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
 - b het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering uiterlijk één week van tevoren schriftelijk te melden;
 - d de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van flora en fauna.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Leharstraat 58 & 60, 's-Gravenhage' van 4 maart 2021. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.
- 5 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de ruige dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting,

- 6 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het rapport 'Activiteitenplan Leharstraat 58 & 60, 's-Gravenhage' van 4 maart 2021.
- 7 Indien een of meerdere in voorschrift 6 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 8 Tijdig, minimaal één maand voordat de in voorschrift 7 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

- 9 Het ongeschikt maken van de huidige paarverblijfplaats dient te worden uitgevoerd in de actieve periode van de ruige dwergvleermuis die loopt van 15 april tot en met 15 oktober onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Het gebruik van purschuim, glaswol of netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen voorzieningen zoals exclusion flaps of het creëren van tocht gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van minder dan 5 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. De bebouwing nabij de paarverblijfplaats waar de exacte invliegopening onbekend is, dient in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.
- 10 Uiterlijk drie maanden voor de realisatie van de permanente voorzieningen, dient hiervoor een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs. 1) te worden voorgelegd. In dit plan van aanpak dient in ieder geval met de volgende punten rekening te worden gehouden:
 - a de permanente voorzieningen dienen volgens het Kennisdocument Ruige Dwergvleermuis (BIJ 12,2017) gerealiseerd te worden;
 - b voor vleermuizen dienen verschillende microklimaten te worden aangeboden;
 - c het type voorziening;
 - d onderbouwing effectiviteit te plaatsen voorzieningen.
- 11 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. De voorzieningen dienen minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd te worden op de functionaliteit en – indien nodig – dient de functionaliteit van de voorziening hersteld te worden. Bovendien moeten de tijdelijke vleermuiskasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 12 Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de ruige dwergvleermuis (vs.5). Na inachtneming van een gewenningstijd, van minimaal zes maanden voorafgaand aan de start van het paar seizoen, waarin zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen aanwezig en beschikbaar zijn, mogen de tijdelijke kasten alleen verwijderd worden nadat door de deskundige is vastgesteld dat de kast is verlaten.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 22 maart 2021 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8 eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden aan de Leharstraat 58 en 60 te Den Haag en is aangevraagd namens Woningstichting Haag Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 15 april 2022 tot en met 31 november 2022.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Energiescenario's 8 woningen Leharstraat Den Haag- strategie voor het beperking van het energieverbruik
- en de voorbereiding op het gasloze tijdperk, Balanshuis, 11 december 2018;
- Lijst DO-meldingen;
- Quickscan- In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte, Ecoresult B.V. rapportkenmerk: ER20190312v01, 26 april 2019;
- Nader onderzoek vleermuizen Wet natuurbescherming Leharstraat, Den Haag, IDDS, rapportkenmerk: 19092141/REI/rap1, 25 september 2020;
- Advies mitigerende & maatregelen t.b.v. vleermuizen Leharstraat, Den Haag, IDDS, rapportkenmerk: 19092141/REI/rap2, 4 maart 2021;
- Activiteitenplan Leharstraat 58 & 60, 's-Gravenhage, IDDS, rapportkenmerk: A0279-03/SKA/rap1, 4 maart 2021.

Op 28 oktober 2021 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Mail, RE: Verzoek om aanvullende informatie betreft ontheffingsperiode ontheffingaanvraag Wet natuurbescherming Leharstraat 58 en 60 te Den Haag (zaaknummer: 00611535), IDDS, 28 oktober 2021.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 21 oktober 2021 verzocht om aanvullende gegevens. Op 28 oktober 2021 zijn de aanvullende gegevens ontvangen, waarna de inhoudelijke procedure is hervat.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 7 april 2021 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De ruige dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Woonstichting Haag Wonen is voornemens om de acht woningen aan de Lehárstraat 50, 52, 54, 58, 60, 80, 82 en 84 te renoveren en te verduurzamen. Deze aanvraag heeft slechts betrekking op de Lehárstraat 58 en 60, aangezien alleen hier een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis is aangetroffen.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- vervangen en van buitenaf isoleren van het dak, door middel van het verwijderen van bestaande dakconstructie dak en het plaatsen van nieuwe dakisolatie, dakbedekking en daklijsten;
- vervangen van kozijnen en kruipluiken;
- isoleren spouwmuren en kruipruimtes;
- het loskoppelen van de woningen van het gasnet, waarna de woningen worden voorzien van een warmtepompinstallatie, hiertoe dient ook de elektra-installatie aangepast moeten worden;
- het plaatsen van pv-panelen op het dak.

De werkzaamheden aan de acht woningen worden gefaseerd uitgevoerd, waarbij de werkzaamheden per woning drie tot vier weken duren. De werkzaamheden aan de Lehárstraat 58 en 60 zullen daarbij als laatst aangepakt worden en duren naar verwachting maximaal acht weken. De renovatiewerkzaamheden starten op 15 april 2022 en duren tot uiterlijk 31 november 2022. In verband met eventuele uitloop van werkzaamheden wordt een langer ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2019 en 2020 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is niet geheel uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2017). Er afgeweken ten aanzien van het onderzoek naar paarverblijfplaatsen. Eén van de twee

inventarisaties is vier dagen te laat uitgevoerd, in de suboptimale periode. Het bezoek was op 1 oktober 2019 ingepland, door aanhoudende regen gedurende vier dagen kon het bezoek pas op 5 oktober 2019 uitgevoerd worden. De weersomstandigheden tijdens deze inventarisatie waren echter voldoende, conform het vleermuisprotocol 2017, voor het waarnemen van paarverblijfplaatsen. Het Vleermuisprotocol 2017 staat toe dat inventarisaties uitgevoerd worden in de suboptimale periode. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In de voorgevel van de woningen aan de Lehárstraat 58 en 60 is één paarverblijfplaats aangetroffen. De exacte locatie kon, doordat de vleermuis vanuit zijn verblijfplaats baltste, niet exact bepaald worden. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Lehárstraat 58 & 60, 's-Gravenhage' van 4 maart 2021. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de actieve periode van de ruige dwergvleermuis en het treffen van compenserende en mitigerende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van ruige dwergvleermuis.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis verloren. Half oktober 2020 zijn acht tijdelijke vleermuiskasten van het type VK WS 02 van Vivara Pro gerealiseerd in de omgeving van het plangebied. Twee van deze kasten zijn gerealiseerd aan de noordwestelijke gevel van het complex aan de Lehárstraat 62 tot en met 76. Deze gevel bevindt zich direct aan de overkant van de Lehárstraat 60. De overige zes kasten zijn verdeeld over de zuid- en noordoostelijke gevels van het complex aan de Lehárstraat 32 tot en met 48, waarbij er drie kasten per gevel zijn gerealiseerd. In de permanente situatie worden vier inbouwstenen ingemetseld in de spouwmuur. Het exacte type dat hiervoor gebruikt wordt en de exacte locatie waar deze ingemetseld worden is nog niet bekend. In voorschrift 10 hebben wij opgenomen dat uiterlijk drie maanden voorafgaand aan het realiseren van de permanente voorzieningen een plan van aanpak over de permanente voorzieningen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ter goedkeuring dient te worden voorgelegd. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat twee geschakelde kasten als één voorziening worden beschouwd. Met het voorgaande worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de ruige dwergvleermuis.

In de actieve periode van de ruige dwergvleermuis, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, wordt de paarverblijfplaats ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het toepassen van exclusion flaps. Het gebruik van purschuim, glaswol of netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Omdat de exacte locatie van de paarverblijfplaats niet bekend is, dient de bebouwing nabij de paarverblijfplaats in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (BIJ12, 2017).

De ruige dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Den Haag. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

De woningen hebben een spouwmuur waarin tijdens de bouw in 1979 een steenwoldeken is aangebracht. Deze is echter niet overal goed aansluitend aangebracht en deze steenwoldeken is op sommige plekken verzakt. Op deze plekken ontstaan koudebruggen, waar vervolgens vochtvorming plaats vindt en vervolgens schimmel en rot. Ook zijn de muren onvoldoende geventileerd. Zo zijn er op de begane grond geen open stootvoegen, waardoor hier sprake is van een slechte spouwventilatie. Hierdoor vindt door een combinatie van doorslaand vocht en condensatie alsnog een vochttransport naar de binnenmuren plaats. Daarnaast is de kruipruimte in het verleden na-geïsoleerd. Hierbij is echter geen rekening gehouden met voldoende terugvoer van de hoeveelheid vocht in de kruipruimtes, en dit zorgt ook voor extra vocht in de woningen. Uit metingen blijkt dat de begane grondvloer verzadigd is met vocht. Een vochtige woning is niet comfortabel om in te wonen en heeft een negatief effect op de volksgezondheid. Hierdoor is renovatie met voldoende aandacht voor ventilatie en verbeterde isolatie van belang voor de volksgezondheid.

Bij de werkzaamheden worden de ramen opnieuw voorzien van dubbelglas. Deze ramen zijn van wisselende kwaliteit en bouwjaar en sommige ramen zijn 'lek', waardoor er veel warmteverlies plaats vindt via de ramen. Tevens zal de verbeterde isolatie van de kruipruimtes en spouwmuren zorgen voor energiezuinigere woningen. Bij de verduurzamingswerkzaamheden worden de woningen ook afgesloten van het gasnet en gebruik gemaakt van warmtepompinstallaties en zonnepanelen. Met de geplande werkzaamheden zal dit project een bijdrage leveren aan het terugdringen van CO₂-uitstoot. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang 'volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden vanwege de renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden die dienen plaats te vinden aan deze woningen. De werkzaamheden zijn noodzakelijk vanwege de problematiek omtrent de vocht- en schimmelproblemen en de slechte isolatiewaarde van de woningen. Het niet uitvoeren van de werkzaamheden is geen optie omdat dit een schadelijk effect zou hebben op de gezondheid van de bewoners. Bij het isoleren van

binnenuit worden de koudebruggen niet verholpen. Bovendien leidt het renoveren van binnenuit tot overlast voor de bewoners en gaat woonoppervlakte verloren. Er wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van de ruige dwergvleermuis, wat de effecten op de ruige dwergvleermuis zo veel mogelijk beperkt.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Den Haag bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.